

Opinia Komitetu Regionów w sprawie: „Sytuacja małoletnich obcokrajowców bez opieki — Rola i propozycje władz lokalnych i regionalnych”

(2007/C 51/07)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję Prezydium z dnia 25 kwietnia 2006 r., podjętą na podstawie art. 265 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, o powierzeniu Komisji ds. Konstytucyjnych, Sprawowania Rządów w Europie oraz Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości sporządzenia opinii na ten temat,

uwzględniając swoją opinię (CdR 241/2004 fin) w sprawie Zielonej księgi Komisji w sprawie równości i niedyskryminacji w rozszerzonej Unii Europejskiej COM(2004) 379 końcowy,

uwzględniając swoją opinię (CdR 337/2004 fin) w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomicznego i Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie: Badanie powiązań między migracją legalną a nielegalną, COM(2004) 412 końcowy;

uwzględniając swoją opinię (CdR 80/2005 fin) w sprawie komunikatu Komisji w sprawie Agendy Społecznej, COM(2005) 33 końcowy,

uwzględniając swoją opinię (CdR 144/2005 fin) w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego ustanawiający program ramowy „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” na lata 2007-2013, COM(2005) 123 wersja ostateczna,

uwzględniając swoją opinię (CdR 51/2006) w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w sprawie: „Wspólna agenda na rzecz integracji — Ramy integracji obywateli państw trzecich w Unii Europejskiej”, COM(2005) 389 końcowy; komunikatu w sprawie: Związek pomiędzy migracją i rozwojem — konkretne kierunki działania, COM(2005) 390 końcowy; wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych norm i procedur dla państw członkowskich dotyczących powrotu nielegalnych imigrantów z państw trzecich, COM(2005) 391 końcowy.

uwzględniając komunikat Komisji w sprawie wymiaru lokalnego i regionalnego przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, COM(2002) 738 końcowy,

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady oraz Parlamentu Europejskiego w sprawie kontrolowanego wjazdu na terytorium UE osób potrzebujących ochrony międzynarodowej oraz zwiększenia zdolności ochronnej regionów pochodzenia — poprawa dostępu do trwałych rozwiązań, COM(2004) 410 końcowy,

uwzględniając dyrektywę Rady 2004/83/EC z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm uznawania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców za uchodźców lub osoby w inny sposób potrzebujące międzynarodowej ochrony oraz zakresu przyznawanej pomocy,

uwzględniając dyrektywę Rady 2004/81/EC z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub podlegali działaniom ułatwiającym nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi władzami,

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej Fundusz Granic Zewnętrznych na okres 2007-2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi”, COM (2005) 123 wersja ostateczna — 2005/0047 (COD),

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Rady ustanawiającej Europejski Fundusz Integracji Obywateli z Państw Trzecich na lata 2007-2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi”, COM (2005)123 wersja ostateczna — 2005/0048 (CNS),

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów na okres 2008-2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi”, COM (2005)123 wersja ostateczna — 2005/0049 (COD),

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 136/2006) przyjęty w dniu 30 czerwca 2006 r. przez komisję CONST (sprawozdawca: Paolo FONTANELLI (IT/PES), burmistrz Pizy),

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Rezolucja Rady Europy z dnia 26 czerwca 1997 r. definiuje małoletnich obcokrajowców bez opieki jako obywateli państw trzecich poniżej osiemnastego roku życia, przybywających na terytorium państw członkowskich bez towarzystwa odpowiedzialnej za nich — prawnie lub zwyczajowo — osoby dorosłej, dopóki nie znajdą się rzeczywiście pod opieką takiej osoby.
- 2) Ochrona małoletnich, małoletnich bez opieki oraz młodych osób ubiegających się o azyl, stanowiących grupy wymagające szczególnego traktowania, które w największym stopniu narażone są na wykluczenie społeczne, musi być priorytetem dla Unii Europejskiej, dla państw partnerskich oraz dla władz lokalnych i regionalnych.
- 3) Z natury rzeczy grupy wymagające szczególnego traktowania, takie jak ofiary handlu ludźmi, osoby ubiegające się o azyl czy małoletni bez opieki, przekraczają granicę państw partnerskich w sposób nieuregulowany; stąd też zarządzanie przepływami migracyjnymi wymaga procedur w ramach zakrojonych na szerszą skalę strategii przeciwko nielegalnej imigracji.
- 4) Migracja tego rodzaju należy do szarej strefy regulacyjnej pomiędzy nielegalnym przekroczeniem granicy a późniejszym legalnym pobytem zgodnie z ochroną zapewnioną przez prawo krajowe i międzynarodowe.
- 5) Obecnie trudno jest uzyskać dane unijne w tej kwestii, gdyż władze krajowe stosują różne metody klasyfikacji małoletnich obcokrajowców bez opieki — w niektórych krajach zalicza się ich w statystykach do kategorii osób ubiegających się o azyl, w innych do imigrantów zarobkowych, a także do porzuconych małoletnich.
- 6) Wysoki Komisarz Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) ocenia, że na świecie znajduje się około 25 milionów uchodźców, z których 50 % stanowią dzieci. Najnowsze szacunki wskazują, iż około 2-3 % z tego stanowią małoletni bez opieki.
- 7) UNICEF szacuje, że co roku przemycanych jest około 1,2 miliona dzieci, zarówno wewnątrz granic, jak i poza nimi (raport UNICEF-u *Stop the Traffic*, lipiec 2003). Program *Separated Children in Europe* — wspólna inicjatywa International Save the Children Alliance oraz Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców — ostrożnie szacuje, że w Europie znajduje się co najmniej 100 000 małoletnich bez opieki. We Włoszech, według władz odpowiedzialnych za ochronę małoletnich obcokrajowców bez opieki (Comitato Minori Stranieri), ich liczba — wzrastająca w ostatnich latach — sięga prawie 8000 rocznie. W Hiszpanii liczbę tę szacuje się na 3000-4000 rocznie, we Francji, Holandii i Belgii zaś na 5000-6000 rocznie. Liczba małoletnich bez opieki niewątpliwie wzrośnie, jeśli weźmie się pod uwagę nielegalne przekraczanie granicy; problem stanowi w tym wypadku oszacowanie liczby tych osób.
- 8) Małoletni bez opieki, o których mowa, pochodzą głównie z państw Afryki Północnej (zwłaszcza z Maroka) i z państw położonych na południe od Sahary (Senegal, Mali, Gwinea, Kamerun itd.), z Azji (głównie z Afganistanu) oraz z krajów Europy Wschodniej (Rumunii, Mołdawii, Albanii i republiki byłej Jugosławii).
- 9) Zadanie pomocy małoletnim bez opieki często spoczywa wyłącznie na władzach lokalnych i regionalnych, które muszą podejmować działania nadzwyczajne w celu stawienia czoła temu zjawisku, gdyż nie posiadają strategii, do której mogłyby się odwołać, konkretnych kompetencji pozwalających na rozwiązanie problemów u źródła, ani zdolności prawnej do podejmowania decyzji co do łączenia rodzin lub odsyłania pod opieką do kraju pochodzenia. Zmniejsza to skuteczność i użyteczność działań, wymagając przy tym znacznych nakładów.

przyjął na 66. sesji plenarnej w październiku (posiedzenie z dnia 12 października 2006 r.) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **Uważa**, iż niezbędne jest skuteczne i skoordynowane zarządzanie przepływami migracyjnymi w UE, z zapewnieniem poszanowania zasady pomocniczości i ochrony indywidualnych praw (zwłaszcza osób wymagających szczególnego traktowania), nie tylko z perspektywy zwalczania rasizmu, ksenofobii i innych źródeł zagrożeń, lecz także dlatego, że jest to konieczny warunek urzeczywistnienia celu wzrostu zawartego w strategii lizbońskiej oraz, bardziej ogólnie, wykorzystania potencjału rynku wewnętrznego.

1.2 **Zdaje sobie sprawę**, że aby wdrożyć spójne, przemyślane środki wobec małoletnich obcokrajowców bez opieki, potrzebne są:

- 1) w pełni wiarygodna analiza sytuacji, której towarzyszyć będzie obiektywne, oparte na statystyce porównanie na szczeblu wspólnotowym danych z poszczególnych państw partnerskich;
- 2) priorytetowe opracowanie programu działań w krajach pochodzenia tych małoletnich.

1.3 W tym kontekście **zdecydował się** na przygotowanie opinii z inicjatywy własnej w sprawie sytuacji małoletnich obcokrajowców bez opieki w procesie migracji, starając się zilustrować zarówno znaczenie tego zjawiska dla zarządzania przepływami migracyjnymi ze względu na szczególne potrzeby nieletnich, jak i fakt, że są oni wykorzystywani celem nadużyć systemu ochrony poprzez działania prowadzące do eksploatacji i pracy małoletnich.

1.4 **Zwraca uwagę**, iż z powodu szczególnej natury tego zjawiska i konieczności natychmiastowego zajęcia się tą kwestią we współpracy z państwami partnerskimi, obiektywna analiza zjawiska nie może zostać przeprowadzona bez aktywnego i ciągłego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych odpowiedzialnych za opiekę nad młodocianymi.

1.5 **Jest przekonany**, że w podejściu do zarządzania przepływami migracyjnymi konieczny jest skok jakościowy w kwestii nielegalnej migracji, przy czym z jednej strony należy uznać znaczenie kontroli granicznych i, ogólnie, skoordynowanych działań ministerstw spraw wewnętrznych państw członkowskich, z drugiej strony jednak należy podkreślać równorzędne znaczenie lokalnej kontroli obywatelskiej i społecznej, bez której wszystkie środki zaradcze będą nieskuteczne i nie pozwolą UE w pełni opanować tego zjawiska, a do opanowania go nieustannie wzywa Komisja. Konieczne jest opracowanie środków, dzięki którym będzie można zapobiegać emigracji małoletnich i wspierać odsyłanie pod opieką do kraju pochodzenia poprzez utworzenie w tych państwach systemu ochrony nakierowanego na działania zapewniające ochronę nieletnich na miejscu.

1.6 **Zauważa**, że Komisja Europejska nie poświęca dostatecznej uwagi kwestii małoletnich obcokrajowców bez opieki

oraz ma nadzieję, że przedstawiona przez Komisję strategia na rzecz praw dziecka (COM(2006) 367 wersja ostateczna) zajmie się skutecznie tym zagadnieniem.

1.7 **Przypomina**, że jedynym sposobem zmierzenia się ze zjawiskiem migracji w średnim i długim terminie jest polityka współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju krajów pochodzenia imigrantów, która zaoferuje ich obywatelom, zwłaszcza ludziom młodym, szanse we własnym kraju.

1.8 **Wyraża zadowolenie**, że w komunikacie COM(2005) 389 końcowy przyjęto interesujący punkt wyjścia, zgodnie z którym kraj pochodzenia postrzegany jest jako jeden z zainteresowanych podmiotów w procesie zarządzania migracją; w kontekście tym za kwestię o fundamentalnym znaczeniu należy uznać promowanie na większą skalę umów stowarzyszeniowych z krajami pochodzenia w celu ustanowienia bezpośredniego związku między migracją a rozwojem, którego potrzebują takie państwa.

1.9 **Zauważa**, że w wielu wypadkach na władzach lokalnych i regionalnych spoczywa zadanie przyjmowania małoletnich bez opieki oraz udzielania im wsparcia, obejmującego obowiązek zapewnienia mieszkania, opieki społecznej i medycznej oraz edukacji. Władze takie powinny — jeżeli będzie to właściwe — sprzyjać ich integracji zawodowej oraz wykonywać znaczące zadania administracyjno-dokumentacyjne, pokrywając związane z tym koszty.

1.10 **Wnosi**, by przy zarządzaniu europejskim funduszem na rzecz integracji uwzględniać specyficzne potrzeby władz lokalnych i regionalnych oraz popierać uczestnictwo tych ostatnich w negocjacjach dotyczących programów krajowych oraz związanych z nimi programów operacyjnych.

1.11 **Wskazuje** na obecną skalę migracji tego typu, na reperkusje dla regionów, które muszą sprostać określonym potrzebom i zapewnić dane usługi, a także na tendencję wzrostową zjawiska na przestrzeni ostatnich lat. Dlatego też władze lokalne i regionalne muszą zostać w pełni włączone w działania mające na celu skuteczne zarządzanie tymi zjawiskami w terenie; przy czym konieczne jest prowadzenie przez władze krajowe bardziej aktywnej polityki ułatwiającej współpracę między władzami lokalnymi i regionalnymi, zwłaszcza w odniesieniu do grup wymagających szczególnego traktowania.

1.12 **Podkreśla**, że podczas prowadzenia badań do celów niniejszej opinii, mimo że dysponowano niewielkim zakresem danych, oczywisty stał się ogrom pracy włożonej przez właściwe organa administracyjne w poszczególnych państwach. **Docenia** wysoki poziom profesjonalizmu i etyki zawodowej urzędników, a także wsparcie ze strony organizacji pozarządowych i organizacji zajmujących się ochroną dzieci oraz ich działania w ostatnich latach mające na celu ochronę najbardziej wrażliwych grup, w tym młodych osób ubiegających się o azyl czy ofiar handlu ludźmi.

1.13 **Z żalem wskazuje** na brak w niektórych państwach członkowskich jednorodnych procedur i struktur w sprawie ochrony małoletnich bez opieki i apeluje do państw członkowskich o możliwie jednolite wdrażanie już istniejących europejskich uregulowań, oraz **wyraża żal z powodu** podejmowania przypadkowych działań, któremu często towarzyszy konflikt sił pomiędzy różnymi szczeblami władzy, i co pociąga za sobą groźbę rzeczywistej i poważnej dyskryminacji w traktowaniu małoletnich przez różne państwa członkowskie, zwłaszcza zaś na obszarze poszczególnych państw.

1.14 **Podkreśla** od razu, iż problem małoletnich bez opieki dotyka w największym stopniu regionów, które graniczą z obszarami pochodzenia małoletnich oraz miast i regionów o wyższym stopniu rozwoju gospodarczego i większych możliwościach zatrudnienia. Dlatego też istnieje ryzyko, że nie zostaną dostatecznie uwzględnione trudności w miastach i regionach o dużej gęstości zaludnienia, co będzie mieć bezpośrednie przełożenie na ich zdolności do skutecznej ochrony małoletnich. Podobnie małe i średnie jednostki samorządu lokalnego i regionalnego mają do dyspozycji skromne środki, ograniczające ich możliwości działania.

1.15 **Ponownie wyraża** rozczarowanie podejściem Komisji i użyciem ostrożnych sformułowań w ostatnich wnioskach: COM(2005) 389 końcowy, COM(2005) 390 końcowy oraz COM(2005) 391 końcowy, w których mówi się o przymusowym powrocie małoletnich bez opieki oraz ofiar handlu ludźmi, bez żadnego wyraźnego ani wiążącego nawiązania do któregośkolwiek artykułu europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności czy Międzynarodowej konwencji praw dziecka z 1989 r.

1.16 **Uważa** za niezbędne zapewnienie usług na poziomie lokalnym i regionalnym, wykonywanych przez wyspecjalizowany personel, odpowiadających szczególnym potrzebom małoletnich bez opieki, osób ubiegających się o azyl oraz ofiar handlu ludźmi, w dużym stopniu zagrożonych dyskryminacją i wykluczeniem społecznym, a także przeprowadzanie kontroli wymierzonych przeciwko nadużyciom prawa i oszustwom, na które narażone są systemy ochrony małoletnich. Proponuje więc co następuje:

- specjalną, pourazową opiekę medyczną, włącznie z etnopsychiatrią,
- specjalne działania na rzecz małoletnich zatrzymanych w ramach procedur wymiaru sprawiedliwości wobec nieletnich,
- wsparcie dla procedury poszukiwania rodziny zastępczej, z ewentualnym uczestnictwem rodzin pochodzących z tej samej kultury,
- aktywniejszą współpracę z krajami pochodzenia oraz wsparcie dla zdecentralizowanej współpracy pomiędzy społecznościami kraju pochodzenia i kraju przyjmującego,

opartej na doświadczeniach zdobytych przez władze lokalne i regionalne,

- działania edukacyjne celem odpowiedniego włączenia małoletnich bez opieki pochodzących z krajów trzecich do systemu szkolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem nauki języka kraju przyjmującego,
- w państwach członkowskich Unii Europejskiej — ochronę małoletnich uchodźców bez opieki przed późniejszymi kontaktami z organizacjami przestępczymi zajmującymi się handlem ludźmi.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

2.1 *Potrzeba uświadomienia w większym stopniu wagi problemu małoletnich obcokrajowców bez opieki*

Komitet Regionów

2.1.1 **Uważa za niewystarczające** obecne prawodawstwo na poziomie Unii Europejskiej i w niektórych państwach członkowskich dotyczące małoletnich bez opieki ubiegających się o azyl, dlatego też **wzywa** do przedsięwzięcia środków, które zrównoważą:

- brak specjalnych procedur wnioskowania o azyl zapewniających odpowiednią ochronę,
- brak odpowiednich służb dysponujących niezbędnymi kompetencjami oraz dostatecznymi środkami, tak finansowymi jak i materialnymi,
- brak konkretnych odniesień w najnowszych dyrektywach dotyczących prawa do azylu (Konwencja dublińska II),
- brak procedur mianowania opiekuna, zorientowanego w kwestiach azylu, udzielającego pomocy do czasu zamknięcia postępowania w sprawie uznania statusu małoletniego za status uchodźcy (lub inny status),
- brak środków w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu, zwłaszcza w odniesieniu do małoletnich zatrzymanych w ramach procedur wymiaru sprawiedliwości wobec nieletnich.

2.1.2 **Wzywa** do przeprowadzenia natychmiastowej debaty z Radą, Komisją i Parlamentem Europejskim na temat lokalnego podejścia do zagadnienia małoletnich obcokrajowców bez opieki, na podstawie szczegółowej analizy trudności stojących przed władzami lokalnymi i regionalnymi oraz konkretnych propozycji wkładu ze strony tych władz w rozwiązanie problemu, podkreślając potrzebę statystycznych badań tego zjawiska na szczeblu UE. Z tego też powodu Komitet proponuje praktyczne środki na rzecz lepszego zarządzania zaistniałą sytuacją.

2.1.3 **Oczekuje**, że podczas debaty na szczeblu UE w tak istotnej kwestii, jaką jest zjawisko małoletnich obcokrajowców bez opieki, szczególną uwagę zwróci się na sytuację i rolę społeczności oraz rodzin z kraju pochodzenia.

2.1.4 **Ma nadzieję**, że wszelkie nowe, planowane środki prawodawcze i polityczne oraz programy działań w odniesieniu do małoletnich bez opieki będą opierały się — nawet w kontekście zarządzania przepływami migracyjnymi — na Międzynarodowej konwencji praw dziecka ONZ z 1989 r., a w szczególności na jej artykule 3, na zasadach zawartych w Traktacie ustanawiającym Unię Europejską, na europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, innych znaczących instrumentach międzynarodowych dotyczących małoletnich bez opieki, oraz iż będą zawsze uwzględniać dobro osób nieletnich, włączając działania mające zapobiegać zrywaniu przez małoletniego więzów ze środowiskiem rodzinnym i kulturowym, oraz przy zapewnieniu maksymalnej ochrony małoletnich zmuszonych do opuszczenia swego kraju z powodów ideologicznych lub religijnych.

2.2 *Pilna potrzeba wspólnotowych środków ochrony małoletnich bez opieki*

Komitet Regionów

2.2.1 **Wzywa** do zapewnienia szerszej świadomości problemu na poziomie Unii Europejskiej oraz utrzymuje, że część najnowszej legislacji pomija potrzebę ochrony praw małoletnich bez opieki. Wskutek braku w niektórych państwach członkowskich jednolitej procedury na szczeblu krajowym, władze lokalne i regionalne zmuszone są wziąć na siebie odpowiedzialność za zarządzanie tym zjawiskiem na szczeblu lokalnym, a także związane z tym obciążenia finansowe.

2.2.2 **Stwierdza** pilną potrzebę ustanowienia wspólnego i spójnego podejścia do zagadnienia małoletnich bez opieki w kontekście zjawiska migracji. Podejście to powinno uwzględniać nadzwyczaj delikatną naturę kwestii nieletnich i ochrony ich praw oraz istotną rolę społeczności kraju pochodzenia i domu rodzinnego, a także konieczność szczególnego uwzględnienia roli władz lokalnych i regionalnych odpowiedzialnych za przyjmowanie i zapewnienie opieki społecznej.

2.2.3 **Wzywa do zwrócenia uwagi** na działania organów wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich wobec małoletnich obcokrajowców bez opieki ze względu na potencjalne zagrożenie dyskryminacją i wykluczeniem społecznym, uwzględniając ewentualną możliwość powrotu małoletniego do rodziny pochodzenia.

2.3 *Wzmocnienie roli władz lokalnych i regionalnych poprzez podejście oddolne — propozycje dotyczące podejścia do zagadnienia małoletnich bez opieki, potencjalnych wnioskodawców o azyl oraz ofiar handlu ludźmi*

Komitet Regionów

2.3.1 **Przyjmuje z zadowoleniem**, że na poziomie UE podejmuje się coraz więcej środków w celu zarządzania migracją. Działania podejmowane wyłącznie w ramach kompe-

tencji poszczególnych państw członkowskich nie byłyby odpowiednie ze względu na złożony związek między wieloaspektowymi strategiami zarządzania przepływami migracyjnymi a rolą władz lokalnych i regionalnych odpowiedzialnych za przyjmowanie oraz integrację społeczną grup wymagających szczególnego traktowania, włącznie z ofiarami handlu ludźmi, osobami ubiegającymi się o azyl czy małoletnimi obcokrajowcami bez opieki.

2.3.2 **Wzywa** do pełnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w celu skutecznego zarządzania omawianym zjawiskiem na szczeblu lokalnym, zwłaszcza w odniesieniu do grup wymagających szczególnego traktowania. Istotne jest także osiągnięcie komplementarności i współpracy między wszystkimi organizacjami pozarządowymi działającymi w tej dziedzinie, tak aby skoordynować wszystkie działania z odpowiednimi organami rządowymi, chyba, że byłoby to niezgodne z nadrzędnym dobrem małoletniego. W sytuacjach kryzysowych dialog i mechanizmy koordynacji powinny być ustanowione już na wczesnym etapie kryzysu i stosowane przez cały proces. Takiego podejścia wymaga skala, którą przyjęła obecnie migracja tego typu, reperkusje dla regionów pod względem konieczności sprostania specyficznym potrzebom i dostarczenia określonych usług, a także tendencja wzrostowa zjawiska na przestrzeni ostatnich lat. **Wnosi** ponadto, by na tej podstawie opracowano analizę progностyczną.

2.3.3 Komitet Regionów **uważa** więc za konieczne:

a) wprowadzenie prawodawstwa UE uznającego status małoletniego obcokrajowca bez opieki, ewentualnie jednocześnie ubiegającego się o azyl czy będącego ofiarą handlu ludźmi, uznając jego prawa podstawowe oraz szczególną potrzebę ochrony poprzez jasne zasady dotyczące:

- konkretnych procedur ustalania wieku i tożsamości osoby nieletniej w najbardziej precyzyjny sposób,
- praktycznych środków zapobiegania ewentualnym oszustwom i nadużyciom prawa przy korzystaniu z systemów ochrony,
- warunków mianowania opiekuna,
- preferowania procedury rodziny zastępczej,
- uznania praw związanych z aktywnym włączeniem się do społeczeństwa po skończeniu osiemnastego roku życia, po zasięgnięciu opinii właściwych organów sądowych,
- procedury poszukiwania członków rodziny celem łączenia rodzin,
- promowania środków wspierania inicjatyw w zakresie ochrony w krajach pochodzenia,
- zaangażowania społeczności i rodzin z kraju pochodzenia,

- przepisów dotyczących programów powrotu, lecz jedynie wtedy, gdy leży to w najlepszym interesie osoby nieletniej i w każdym przypadku po rozpoznaniu sytuacji rodzinnej, biorąc pod uwagę ewentualne konwencje międzynarodowe w sprawie ochrony nieletnich ratyfikowane przez kraj pochodzenia,
 - określenia procedur i warunków udzielenia pomocy w nagłym przypadku,
 - uzyskania opinii osoby nieletniej we wszystkich sprawach, które jej dotyczą, gwarantując udział prokuratora występującego w obronie jego interesów;
- b) ustanowienie zdecentralizowanego programu interwencyjnego w postaci sieci (europejskiej sieci ochrony nieletnich) zajmującej się małoletnimi obcokrajowcami bez opieki i zapewniającej konkretne usługi, które mogłyby zostać włączone do istniejącej obecnie sieci usług socjalnych; zapewniałaby ona przyjmowanie, integrację i pomoc dla społeczności i rodzin z krajów pochodzenia oraz wspierałaby projekty pilotażowe realizowane przez władze lokalne poprzez zdecentralizowaną współpracę opartą na inicjatywach opracowanych i promowanych przez władze lokalne i regionalne w ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi, przy jednoczesnym określeniu kryteriów dotyczących równego rozmieszczenia młodych obcokrajowców bez opieki na całym obszarze Unii Europejskiej. W tym celu Komitet Regionów podejmuje się zebrać przykłady najlepszych praktyk różnych władz lokalnych i regionalnych i stworzyć tym sposobem katalog doświadczeń w obszarze przyjmowania, integracji społecznej i łączenia rodzin. W ramach realizacji tego zamierzenia można by utworzyć komitet ds. kontroli odpowiedzialny za monitorowanie w terenie warunków realizacji tych procedur, który miałby możliwość wydawania zaleceń co do podjęcia określonych środków w przypadku stwierdzenia potrzeby dokonania ulepszeń.
- c) ustanowienie w przypadkach, gdy małoletni pozostają w kraju, do którego wyemigrowali, środków niezbędnych dla ich odpowiedniej integracji w ramach systemu edukacji, poznania języka kraju docelowego oraz wartości demokratycznych społeczeństwa przyjmującego;
 - d) wskazanie obszarów, z których wywodzi się większość nieletnich oraz skierowanie do nich inicjatyw współpracy, polityki sąsiedztwa i konkretnych środków wspierania dzieci i młodzieży, a zarazem angażowanie społeczności kraju pochodzenia;
 - e) wprowadzenie pozwolenia na pobyt, uzasadnianego względami opieki społecznej, poprzez współpracę z ministerstwami spraw wewnętrznych, celem łatwiejszego uwolnienia się od wykorzystywania oraz skutecznego zwalczania działań organizacji przestępczych;
 - f) zaplanowanie odbywającej się co 2 lata ogólnoeuropejskiej konferencji na temat małoletnich obcokrajowców bez opieki oraz podobnych konferencji na szczeblu krajowym, stwarzając warunki, by w konferencjach tych uczestniczyły również organizacje pozarządowe oraz stowarzyszenia imigrantów, jak i inne stowarzyszenia specjalizujące się w zagadnieniach imigracji;
 - g) pełne finansowanie przez władze krajowe i Unię Europejską budżetów przeznaczonych na przyjmowanie i integrację nieletnich obcokrajowców bez opieki.

Bruksela, 12 października 2006 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE
